

Приобщаване, Трестепенен модел и решения, основаващи се на данни в САЩ

Д-р Дъглас Чийни
Професор,
Вашингтонски университет, Сиатъл;
Партньор в програмата
“Едно училище за всички” на
Център за приобщаващо образование
dcheney@uw.edu
www.washington.edu

College
OF
Edu
CATION

Вашингтонският университет, Сиатъл, Центърът на университетския комплекс: Вътрешният двор

Зала Дени

College
OF
Edu
CATION

Зала Милър, Педагогическият колеж

Съпругата ми Елейн

Семейството ми

Дрю – на едно дърво

История на приобщаването в САЩ 60-те години – време на промяната

- Натиск за повече внимание към човешките права
- Десегрегация и интеграция
- Права за расовите/ етническите малцинства
- Права за хората с увреждания

Права на хората с увреждания: смутно време след Коледа в Чистилището (1965)

Нов подход - нормализация

- Принцип създаден в Скандинавия през 60-те години от Bengt Nirje от Шведската асоциация за умствено изостанали деца
- През 70-те години в САЩ от д-р Wolf Wolfensberger.
- Приемане на хората с увреждания, предлагане на същите условия като при всички граждани.
- Деинституционализация, въвеждане в обществото
- Промяна на системите, не на хората
- Преди всичко ние сме “хора”, а не “увреждания”

Цитати от хора с увреждания:

- “Нека спрем да толерираме или да приемаме уврежданията и да започнем да се радваме на различието – необходима е сила, за да бъдем различни.“
- „Речниците дават дефиниция на това какво е увреждането, а не на това какъв съм аз като личност.“
- „Не се боря за проблеми свързани уврежданията, а за проблеми свързани с хората.“
- „Избирам да не бъда увреден по отношение на моите способности.“
- „Розите имат бодли? Не, бодлите имат рози!“
- „Фокусирането върху уврежданията ни кара да пренебрегваме способностите, красотата и уникалността.“

Исторически моменти в законодателството

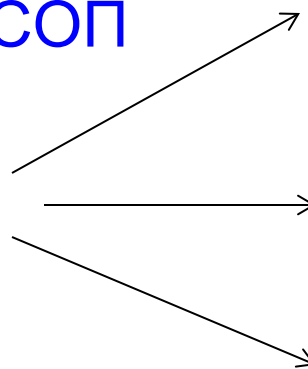
- 1973 Част 504 от Закона за рехабилитация и 1990 Закона за американските граждани с увреждания
  - Равни права за хората с увреждания на пазара на труда и при получаването финансиране от федералните фондове
- 1975 Закон за образованието на хората с увреждания
- 1990 – 2004 Закон за хората с увреждания (акроним на английски IDEA - Individuals with Disabilities Act)

Част ли е приобщаването от IDEA?

- IDEA – Учениците със специални образователни потребности да бъдат обучавани в “най-малко ограничаваща среда”
- Приобщаването не е споменато в закона, но училищата сами са приобщаващи

- 5,800,000 деца със СОП

- 95% в училищата

60% напълно приобщени

20% почти приобщени

15% частично приобщени

5% в други училища, болници,
центрове,

Хората с какъв тип увреждания са най-приобщени? (> 50% в ежедневието си)

- Говорни и езикови нарушения (91%)
- Специфични обучителни трудности (91%)
- Други здравни проблеми (88% и се увеличават)
- Зрителни/ слухови нарушения (77-71%)
- Емоционални разстройства (61%)
- Аутизъм (57% и се увеличават)
- Интелектуална недостатъчност (43%)

- Интервенция по степени
  - Ориентиран към превенция
  - Разширяване на обучителните методи за посрещане на нуждите на многообразието от типове учащи
  - Сътрудничество между общообразователните и специалните педагози

Многостепенна система (MTS) Отговор на интервенцията (RTI)

Интензивна индивидуална подкрепа 1-5%

Подкрепа за целеви групи

10-15%

Система за подобряване
на ученето

Система за
подобряване на
поведението

Обща подкрепа

80-90%

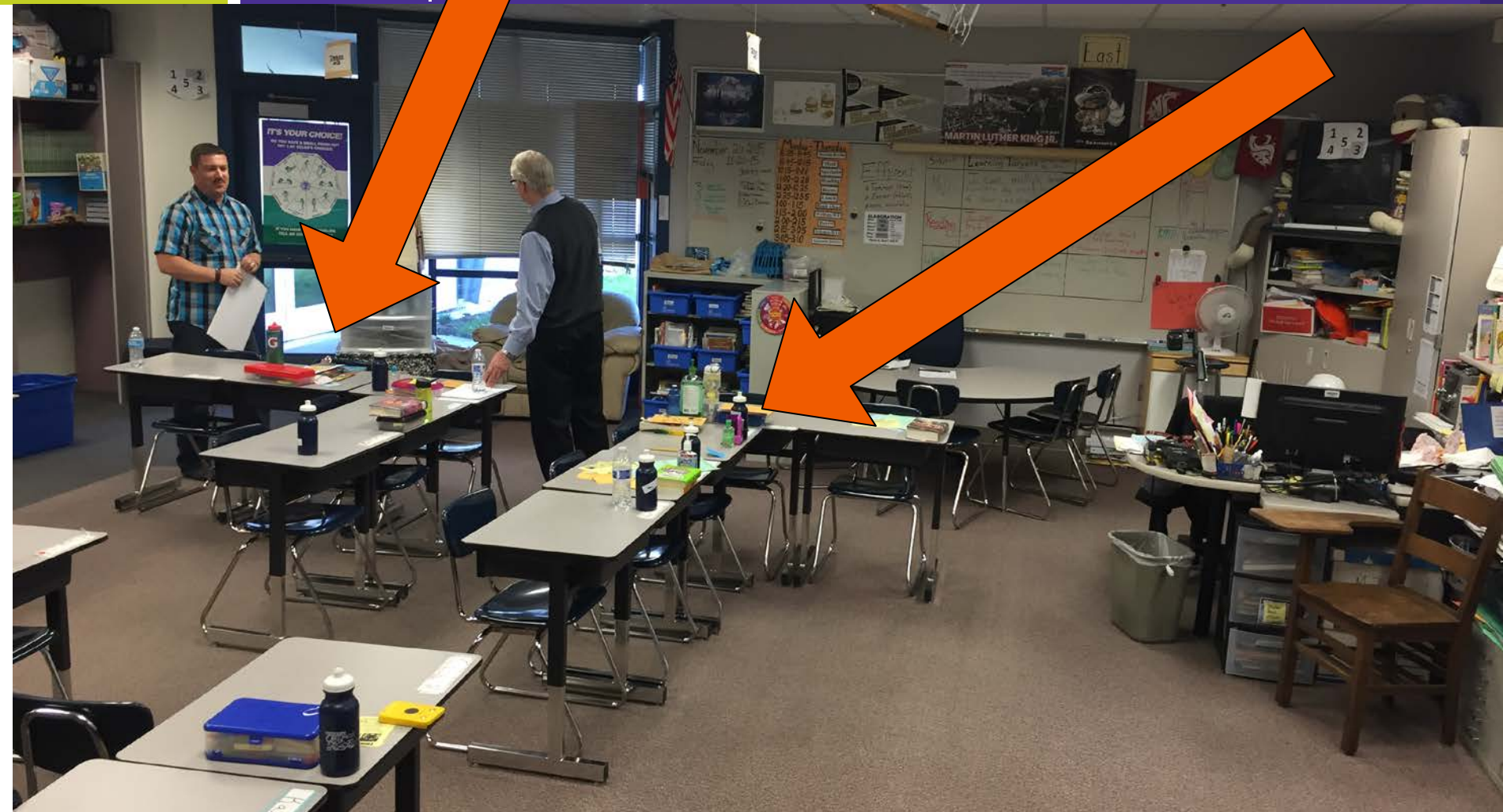
Примери от всяка степен

- Работа по групи, график, преговор, визуална подкрепа
- Диференциран и индивидуализиран подход при преподаването на учебния материал и управлението на поведението
- Удължено време
- Модификации и адаптации в учебния материал и учебния процес
- Индивидуални планове, съобразени изцяло с детето

Директорът на училището

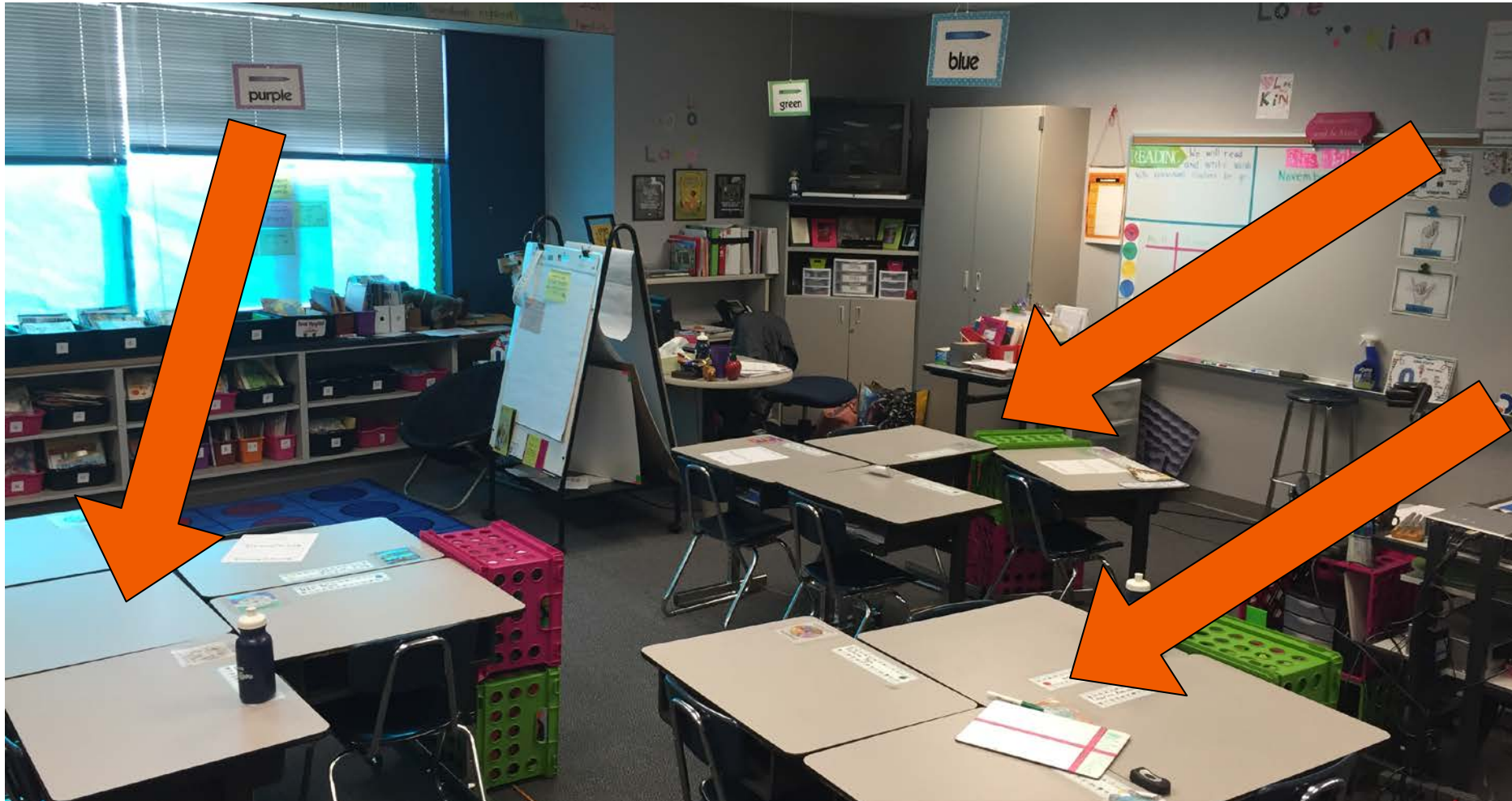
- [Видео с директора на училището](#)

Групиране на учениците

- [Видео с Раян](#)

Групиране на учениците

- [Видео с Касандра](#)

- [Видео с Джейми](#)

Интензивна подкрепа

- [Видео с Кари](#)

Обобщение

- 50 години напредък по пътя от сегрегация към приобщаване на учениците с увреждания
- Фокусът се премества от приобщаването към Многостепенния модел
- Училището следи напредъка като се опира на данни
  - Ежедневни бележки направени в класните стаи
  - Седмичен напредък при ресурсната/ интензивната грижа
  - Тримесечни на ниво училище
- Интервенцията е индивидуализирана за децата от степен 2/3
- Не се насърчава идентифицирането на децата като имащи СОП